

осіб до кримінальної відповідальності, так і на призначення покарання, в тому числі на нормативне обґрунтування останнього. Віримо, що Закону про зброю бути, він зараз на часі.

Література:

1. Про продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні : Наказ М-ва внутр. справ України від 18.03.2022 р. № 195. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-22#Text> (дата звернення: 16.02.2024).
2. Про затвердження Положення про дозвільну систему : Постанова Каб. Міністрів України від 12.10.1992 р. № 576 : станом на 19 трав. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-п#Text> (дата звернення: 16.02.2024).
3. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua> (дата звернення: 16.02.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-4>

FIREARM POSSESSION AS AN ELEMENT OF PERSONAL SECURITY UNDER MARTIAL LAW IN UKRAINE

ВОЛОДІННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПЕРСОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ В УМОВАХ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Bohatyrov I. H.

*DSc (Law), Professor,
Honored Worker of Science
and Technology of Ukraine,
Professor at the Department of Law
and Law Enforcement,
Zhytomyr Polytechnic State University*

Богатирьов І. Г.

*доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки
України,
професор кафедри права
та правоохоронної діяльності
Державного
університету «Житомирська
політехніка»*

Саме російсько-українська війна 24 лютого 2022 року показала необхідність кожному громадянину України володіти вогнепальною зброєю з метою персональної безпеки в умовах режиму воєнного стану. І сьогодні у наукових колах, загалом у суспільстві, дана проблема

набуває особливого значення, і стає ключовою при обговоренні персональної безпеки людини.

І це не дивно. Адже у той час, коли чобіт російського військово-службовця топче нашу землю, мирне населення країни постійно перебуває у психологічному стресі від бомб і ракет ворога, країна перебуває у небезпеці, у кожного із нас постає питання персональної безпеки[1].

Більше того, деокупація і окупація частини території України державою агресором р.ф. показала нелюдські відносини до мирного населення та військовослужбовців Збройних сил України. І якщо військовослужбовці можуть себе захистити тому, що володіють зброєю, то мирне населення, на жаль, такої можливості не має. Є думка, що наявність вогнепальної зброї у людей, могло б уберегти комусь життя?

Отож, дискусія щодо володіння вогнепальною зброєю мирним населенням триває не один рік. А оскільки російсько-українська війна триває більше двох років, безпекові виклики вимагають створити у державі належну персональну безпеку в умовах режиму воєнного стану.

Чому саме персональну? Це коли кожен громадянин України буде вільно ходити по громадським місцях з пістолетом або револьвером, і йому за це нічого не буде. Оскільки Закон має надати йому право носити вогнепальну зброю. До речі, за нашим дослідження у різних країнах громадяни носять вільно вогнепальну зброю Так, у Ізраїлі менш як 2% населення має дозвіл на вогнепальну зброю, а у США 30% американців є власниками зброї.

За даними звіту Національної поліції, у 2021 році в Україні з незаконного обігу вилучено майже 1,2 тис. одиниць вогнепальної зброї, 88,4 тис. набоїв, а також 2,2 тис. гранат, мін та боєприпасів. Це що вилучили, а скільки залишилося. Тому можемо стверджувати про велику латентність незаконного обігу зброї.

Нам всім варто усвідомити, що вогнепальна зброя може бути видана у володіння громадянину для захисту, а не нападу. Згадаємо 90 роки, коли організована злочинність використовувала для вчинення суспільно-небезпечних протиправних діянь вогнепальну зброю, а люди не могли дати відсіч, персонально захистити себе, тому, що офіційно не володіли вогнепальною зброєю.

Оскільки у нас в Україні режим воєнного стану, громадяни мають довести, що їм потрібна зброя для персонального захисту, як на роботі так і за місцем проживання. Такий підхід в Україні може забезпечити тих громадян, які знаходяться під найбільшою загрозою сьогодні.

Отож, право володіти вогнепальною зброєю в умовах режиму воєнного стану є вкрай необхідною прерогативою персональної безпеки людини.

До речі, перед війною Міністерство внутрішніх справ України провели опитування серед населення у мобільному додатку "Дія" щодо обігу вогнепальної зброї. За результатами цього опитування – вільне володіння зброєю з метою особистого захисту підтримують 58,75% українців. То б то більшість населення за. Ти хто утримувався, або не бажають мати у володінні зброю або переживають, що зброя у не законослухняного громадянина може стати не на користь суспільству.

З такою думкою також варто погодитися. Але, якщо всі умови отримання такого права будуть дотримані, а усі довідки будуть належним чином оформлені, без хабарів і друзі, це допоможе країні забезпечити безпеку своїх громадян хоча б на рівні самозахисту.

Варто також не забувати, що придбання, зберігання, носіння та перевезення вогнепальної зброї має бути чітко у нормовано нормою права. В іншому випадку володіння такою зброєю може нанести багато проблем, не виключенням є і вчинення кримінального правопорушення.

Згідно Наказу Міністерства внутрішній справ від 01.03.2022 року №170 “Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану”[2] передбачено порядок отримання дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час режиму воєнного стану, передбачено також, придбання перереєстрація та обмеження в праві на придбання , зберігання і носіння зброї громадянами України. Тобто в Україні уже відпрацьований механізм видачі громадянам зброї.

3 березня 2022 року Верховною Радою України був прийнятий Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» № 2114-IX, який набрав чинності 7 березня 2022 року [3]. (далі – Закон). І хоча даний Закон надає право цивільним особам на застосування вогнепальної зброї, яке здійснюється аналогічно до застосування зброї військовослужбовцями під час виконання ними завдань щодо відсічі збройної агресії проти України в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Поряд з цим, цей Закон забороняє вільно носити зброю з метою персональної безпеки в умовах режиму воєнного стану. Більше того, після скасування режиму воєнного стану протягом 10 днів цивільні особи зобов’язані здати отриману ними вогнепальну зброю і невикористані боєприпаси до неї до органів Національної поліції України.

Варто також звернути увагу і на наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07 березня 2022 року № 175, яким був затверджений

Порядок отримання вогнепальної зброї і боєприпасів до неї цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав)[4]., де передбачено, що отримання вогнепальної зброї і боєприпасів до неї здійснюється в порядку та згідно з вимогами, встановленими Міністерством внутрішніх справ України.

На завершення, робимо висновок, що проблема володіння вогнепальною зброєю громадянами України для вітчизняної кримінально-правової науки не нова, але вона особливо загострилася в умовах режиму воєнного стану в Україні, а тому потребує нового осмислення і прийняття правильного рішення.

Література:

1. Богатирьов І. Г. Російсько-українська війна: погляд кримінолога : монографія. К. : ТОВ «Видавничий дім « АДЕФ Україна» 2023. 244 с.

2. Наказу Міністерства внутрішніх справ від 01.03.2022 року № 170 «Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0273-22#Text> (дата звернення 203.2024 р).

3. Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» № 2114-ІХ, який набрав чинності 7 березня 2022 року Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text> (дата звернення 4.03.2024 р.

4. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07 березня 2022 року № 175, яким був затверджений Порядок отримання вогнепальної зброї і боєприпасів до неї цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав) Режим доступу: <https://document.vobu.ua/doc/10466> (дата звернення 6.03.2024 р.